

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 1 от 16

**СПЕЦИФИЧНИ ПРАВИЛА ЗА ИЗБОР НА ПОДХОДЯЩО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА
ПЧЕЛИНИТЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА БИОЛОГИЧНИ ПЧЕЛНИ ПРОДУКТИ**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.

На основание чл. 11, ал. 2 от Наредба № 5 от 2018 г. за прилагане на правилата на биологично производство, етикетиране и контрол и за издаване на разрешение за контролна дейност за спазване на правилата на биологичното производство, както и за последващ официален надзор върху контролиращите лица (Наредба № 5 от 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр. 103 от 24.12.2022 г.), министърът на земеделието утвърждава със заповед „Специфични правила за избор на подходящо разположение на пчелините за производство на биологични пчелни продукти“ (Правила).

Правилата въвеждат единни критерии за:

- прилагане на термина „предимно“, което означава, че не по-малко от 51% от източниците на нектар и полен в района на 3 км радиус около пчелина, трябва да са от биологично отглеждани култури и/или гори и естествена растителност и/или култури, обработвани чрез методи със слабо екологично въздействие;

- отстояния на пчелините от източници, които могат да причинят замърсяване на пчелните продукти или увреждане на здравето на пчелите.

Целта е да се гарантира, че пчеларите в система на контрол ще прилагат единен подход при избора на подходящо място за разположение на пчелина и анализа на медоносната растителност, източник на нектар и полен, в радиус от 3 км от него.

В Правилата са посочени обществено достъпните източници на информация, които пчеларите да ползват при доказване на растителността и източниците на замърсяване в 3 км радиус от пчелините.

Разписани са изисквания към пчеларите относно предоставянето на доказателства (документи) на контролиращите лица за спазване на изискванията на законодателството.

Въведени са правила и условия към контролиращите лица за извършване на проверка на предоставената документация, и за контрола на място.

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 2 от 16

II. НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ.

Съгласно Приложение II, Част II, т. 1.9.6.5., букви „а“, „б“ и „в“ от Регламент (ЕС) 2018/848 от 30 май 2018 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г.), е необходимо пчеларите да разполагат пчелините си така, че:

1. В радиус от 3 км от площадката на пчелина, източниците на нектар и полен се състоят предимно от биологично отглеждани култури или естествена растителност или култури, обработвани чрез методи със слабо екологично въздействие, равностойни на тези, предвидени в чл. 28 и чл. 30 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, които не могат да окажат влияние върху квалифицирането на пчеларската продукция като произведена по биологичен начин.

Това изискване не се прилага, ако няма цъфтящи растения, или когато пчелните семейства са в латентно състояние.

2. Да се намират на достатъчно разстояние от източници, които могат да причинят замърсяване на пчелните продукти или увреждане на здравето на пчелите.

Като доказателство, че достъпните за пчелните колонни площи отговарят на изискванията на Регламент (ЕС) 2018/848 операторите, съгласно т. 1.9.6.6. на Част II, Приложение II от същия, представят на контролиращото лице карта в подходящ мащаб.

III. КРИТЕРИИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПЧЕЛИНА С ИЗИСКВАНИЯТА НА Т. 1.9.6.5., БУКВИ „А“, „Б“ И „В“ И Т. 1.9.6.6., ЧАСТ II, ПРИЛОЖЕНИЕ II ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/848.

1. Не по-малко от 51% от източниците на нектар и полен в района на 3 км радиус около площадката на пчелина, трябва да се състоят от:

1.1. култури, отглеждани по биологичен метод;

1.2. гори и естествена растителност;

1.3. култури, обработвани чрез методи със слабо екологично въздействие, еднакви с тези, описани в чл. 28 и чл. 30 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 3 от 16

2. Пчелините да са разположени на безопасно отстояние от източници, които могат да причинят замърсяване на пчелните продукти или увреждане здравето на пчелите, на не по-малко от:

2.1. 3 км от центъра на регламентирани сметища за отпадъци, центровете за събиране и други места, свързани с отпадъците, инсталации за изгаряне и складове за съхранение на негодни за употреба пестициди, които са потенциални източници на замърсяване;

2.2. 3 км от центъра на населени места с установено от Министерство на околната среда и водите (МОСВ) замърсяване на почвата с тежки метали и устойчиви органични замърсители;

2.3. 3 км от индустриални зони с рудодобивна и/или металургична и/или химическа промишлености. В случай на съмнение, че промишленни обекти, разположени на разстояние по-голямо от 3 км, могат да причинят замърсяване на пчелните продукти или увреждане здравето на пчелите се извършва оценка на риска, като се изисква допълнителна информация от съответната Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ) на територията, на която се намира зоната и при необходимост се взема проба.

2.4. 1,5 км от „Магистрала“, които могат да доведат до вторично замърсяване на района и следва да се третират като потенциални източници на замърсяване.

3. При прилагане на критериите за отстояние на пчелините по т. 2 се взема под внимание наличие на денивелация, релефни образувания или други защитни обекти (напр. водни басейни, защитна растителност като компактна междинна гора и др.), които предотвратяват полетът на пчелите в нежеланата посока. Наличието на такива трябва да е отбелязано на картата на пчеларя.

4. Критериите по т. 1 не се прилагат към области, където няма наличие на цъфтящи растения или когато кошерите са в латентно състояние през зимните месеци.

**IV. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПРЕДОСТАВЯТ ОТ ОПЕРАТОРА НА
КОНТРОЛИРАЩОТО ЛИЦЕ, ЗА ДОКАЗВАНЕ СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПЧЕЛИНА С
ИЗИСКВАНИЯТА НА Т. 1.9.6.5., БУКВИ „А“, „Б“ И „В“ И Т. 1.9.6.6., ЧАСТ II,
ПРИЛОЖЕНИЕ II ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/848.**

При първоначално включване в система на контрол за дейност биологично пчеларство, операторът предоставя на контролиращото лице следните документи:

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 4 от 16

1. Копие от Удостоверение за регистрация на животновъдния обект в Българска агенция за безопасност по храните (БАБХ) с отбелязани GPS координати на пчелина.

2. Доказателство, че е регистриран в Електронна платформа за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности (ЕПОРД) на БАБХ и копия на получените известия по електронна поща за растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности (или информация за получени SMS) съгласно чл. 9а от Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности. Получените в системата съобщения се архивират, съхраняват и предоставят за проверка на контролиращите лица.

3. Анализ на медоносната растителност в радиус от 3 км от площадката на пчелина, който включва най-малко следното:

3.1. Карта (на електронен/хартиен носител) с очертана зона с радиус от 3 км. от площадката на пчелина (с площ от 2 800 ха) с физическите блокове в нея.

За изготвянето на Картата съгласно чл. 11, ал. 3 и 4 от Наредба № 5 от 2018 г., пчеларят използва Системата за електронни услуги на Държавен фонд „Земеделие“ - Разплащателна агенция (ДФЗ-СЕУ), която е публично достъпна на електронната страница на ДФЗ (<https://www.dfz.bg/>) в рубриката „Система за електронни услуги“ в раздел „Полезна информация и справки“, рубрика „Географска карта“.

Картата на пчеларя трябва да е в подходящ мащаб така, че да е видима информацията за физическите блокове (ФБ) с техния №, площ и начина на трайно ползване (НТП). За подобряване работата в СЕУ в Приложение № 2, са изброени използваните в системата съкращения.

3.2. Файл във формат Excel, генериран от СЕУ, получен от пресичането на окръжността с радиус от 3 км от площадката на пчелина с ФБ от съответните слоеве на картата.

3.3. Таблица с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване в 3 км радиус от площадката на пчелина (Приложение № 3), съгласно картата:

Министерство на
земеделието

Специфични правила за избор на подходящо разположение на пчелините за производство на биологични пчелни продукти

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 5 от 16

Приложение № 3 Таблица с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване в 3 км радиус от площадката на пчелина за година (по физически блокове - ФБ)					
№ на ФБ от Картата по т. IV.3.1.	*Култура/растителност	Гори и естествена растителност	Култури, отглеждани по биологичен метод; Култури, обработвани чрез методи със слабо екологично въздействие	Конвенционални култури	Източник на нектар и полен
		отбелязва се площта в ха	отбелязва се площта в ха	отбелязва се площта в ха	отбелязва се с ДА или НЕ
Обща площ на растителността, източник на нектар и полен (ха)					
Обща площ на конвенционалната растителност, източник на нектар и полен, (ха)					
Процент на конвенционалната растителността, източник на нектар и полен, от общата площ на растителността (%)					
* Данните за вида култури, отглеждани на ФБ, за естествената растителност и информация дали културите са отглеждани по методи със слабо екологично въздействие се събират с тяхното обхождане и/или с уведомяване (включително и по електронен път) от ползвателите на ФБ и/или при възможност с информация предоставена от съответната ОДЗ или Регионалните подразделения на Изпълнителната агенция по горите, МОСВ и други достоверни източници.					
№№ на ФБ от Картата по т. IV.3.1., върху, които са разположени промишлени обекти			Производствена дейност на промишления обект**, включително сметища, складове за съхранение на ПРЗ:		
** Данните за дейността на промишлените обекти се събират от Интернет (виж източниците в т. IV.4.), Google maps, с посещение на място, и/или с уведомяване (включително и по електронен път) от управителите/собствениците им и/или при възможност с информация предоставена от съответната община.					
Магистрала*** (Тракия, Хемус, Марица, Струма и др.)			Отстояние на пчелина от Магистралата в км		
***Магистралите, попадащи в 3 км зона на пчелина са видими в картата на СЕУ при детайлното проучване на картата и с избор на подходящ мащаб. Отдалечеността на пчелина от магистрала може да бъде измерена чрез инструмента на СЕУ "Измерване на дължина" при подходящ мащаб.					

Таблицата с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване се попълва, въз основа на файловете по т. 3.2. и картата от СЕУ.

За описание на имотите с култури, обработвани чрез методи със слабо екологично въздействие, включени в „Информационната система за защитени зони от екологична мрежа програма Natura 2000“, може да се използва информацията от сайта на Министерство на околната среда и водите: <https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/>, чрез използване на картата на защитените зони и функциите за търсене по имот и населено място.

Образецът на Таблицата с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване в електронен вариант (Приложение № 3) е публикуван на интернет страницата на Министерство на земеделието (МЗм).

Картата и Таблицата с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване в 3 км радиус от площадката на пчелина се изготвят при първоначално включване в система на контрол.

Министерство на
земеделието

Специфични правила за избор на подходящо разположение на пчелините за производство на биологични пчелни продукти

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 6 от 16

Ежегодно пчеларят прави проверка за настъпили промени в данните в СЕУ и за вида на културите, отглеждани на ФБ, като извършва необходимата актуализация на информацията от Таблицата и Картата. Промените се изпращат на контролиращото лице преди извършване на годишната проверка за всеки отделен пчелин, включен под контрол.

4. Доказателства (на хартиен и/или електронен носител) или декларация за извършената от пчеларя проверка по всички критерии, определени в т. III.2. за спазване на отстоянията на пчелините от потенциални източници на замърсяване.

Публично достъпни източници за информация за проверка на критериите по т. III.2.:

- за наличието на индустриални предприятия от рудодобивна и/или металургична и/или химическа промишлености - проверка в Публичен регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци, наличен на интернет страницата на МОСВ: <https://nwms.eea.government.bg/app/registers/waste-activities>);

- за наличието на складове за съхранение на негодни за употреба пестициди - проверка в Регистъра на складове и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди, наличен на интернет страницата на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС): <http://eea.government.bg/bg/dokladi/registers>;

- за населени места с установено замърсяване на почвата с тежки метали и устойчиви органични замърсители - проверка в последния публикуван „Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България“, наличен на интернет страницата на ИАОС: <http://eea.government.bg/bg/dokladi> (раздел от доклада „Земеползване и състояние на почвите“, подраздел „Дифузно замърсяване на почвите с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители“);

- за наличието на „Магистрали“ - проверка в карта „Републиканска пътна мрежа“, налична на интернет страницата на Агенция „Пътна инфраструктура“: <http://www.api.bg/index.php/bg/karti/republikanska-ptna-mrezha/>.

5. Към посочените по-горе в т. 1-4 документи, пчеларят представя и други допълнителни за доказване съответствието на пчелина с изискванията на т. 1.9.6.5., букви „а“, „б“ и „в“ и т. 1.9.6.6. от Част II, Приложение II от Регламент (ЕС) 2018/848, като например:

5.1. Писмени споразумения със земеделски производители, стопанисващи съседни на пчелина площи с конвенционални култури, или други подходящи документи, които дават

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 7 от 16

гаранция, че няма да се прилагат неразрешени за биологично производство продукти за растителна защита в тези площите;

5.2. Протоколи от анализ на мед и/или восък и/или пчелни продукти, издадени от акредитирани лаборатории, при извършен самоконтрол или при продажба на трета страна.

V. АНАЛИЗ ОТ КОНТРОЛИРАЩОТО ЛИЦЕ НА ПРЕДОСТАВЕНАТА ПО Т. IV ИНФОРМАЦИЯ ОТ ПЧЕЛАРЯ И ПОСЛЕДВАЩИ ПРОВЕРКИ.

1. Контролиращото лице извършва проверка на актуалността на данните по т. IV, (т.3.1., 3.2. и 3.3.) в Таблицата с описание на растителността и потенциалните източници на замърсяване в 3 км радиус от площадката на пчелина, файл/ове във формат Excel и Картата, като очертава зона с радиус от 3 км от площадката на пчелина в СЕУ и съпоставя данните.

2. Контролиращото лице проверява и предоставената от оператора допълнителна информация и документи за растителността и културите на ФБ.

В зависимост от достоверността на източника на информация, контролиращото лице преценява кои ФБ е необходимо да провери на място. Подходящо е да се проверят културите на най-големите по площ ФБ (биологични и конвенционални), които съставят по-голямата част от площта на отделните категории растителност/култури, източник на нектар и поле, при положение, че площта на останалите ФБ не оказва съществено влияние върху съответствието на пчелина с критериите по т. III.1.

Когато общата площ на растителността по т. III.1., източник на нектар и полен, е в критична близост (между 51-60%) до допустимия критерий от 51% се обхождат всички ФБ, за които пчеларят е посочил, че са заети с растителност, която не източник на нектар и полен, с цел да се провери достоверността на данните.

3. След анализ на данните, контролиращото лице определя съответствието на местоположението на пчелина с изискванията, определени в т. III.

Контролиращото лице извършва проверките по т. 1 и т. 2 преди включване на пчеларя в система на контрол и след това ежегодно - най-късно при годишната проверка на пчелина. При годишната проверка могат да се проверят само ФБ с едногодишни култури, в случай че пчеларят предостави доказателства, че не е настъпила промяна във ФБ с трайните насаждения.

Министерство на
земеделieto

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 8 от 16

4. Контролиращото лице преглежда и други документи, представени от пчеларя и преценява дали да ги приеме като доказателство за ефективно ограничен риск от замърсяване на пчелните продукти.

5. При годишната проверка, контролиращото лице проверява получените от пчеларя уведомления за извършени растително-защитни мероприятия в района около площадката на пчелина и при съмнение за потенциално замърсяване на продукцията (като се вземат предвид следните фактори: вида, характеристиките и действието на продукта за растителна защита, дали културата е източник на нектар/полен, пръскането извършено ли е по време на цъфтеж на културата, отдалеченост на пчелина), може да вземе проба от пчелния продукт добит в съответния период.

6. В случаите на наличие на конвенционален/ни парцел/и с интензивно земеделие, източник/ци на нектар и полен, на отстояние до 0.5 км от границата на пчелина, за който е регистрирана информация за извършено мероприятие по т. 5, контролиращото лице взема проба от добития биологичен мед, по време на годишната проверка.

7. При наличие на потенциални източници на замърсяване съгласно т. III.2. и съмнение за оказано негативно влияние върху биологичния характер на продуктите, контролиращото лице може да вземе проба от съответната партида продукция при годишната проверка.

8. При наличие на защитни обекти съгласно т. III.3., контролиращото лице може да вземе проба от добития пчелен продукт в случай, че има съмнение за тяхната ефективност.

**VI. ДЕЙСТВИЯ И РЕШЕНИЯ НА КОНТРОЛИРАЩОТО ЛИЦЕ СЛЕД ПРОВЕРКА
СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПЧЕЛИНА С ИЗИСКВАНИЯТА Т. 1.9.6.5., БУКВИ „А“, „Б“ И „В“ И
Т. 1.9.6.6., ЧАСТ II, ПРИЛОЖЕНИЕ II ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/848.**

1. Контролиращото лице отказва включване в система на контрол за биологично производство на пчелин, чието местоположение не отговаря на критериите на т. III.

2. Контролиращото лице налага съответните мерки предвидени в националното законодателство, в случаите, когато установи, че местоположението на пчелините в система на контрол, вече не отговаря на критериите на т. III.

Министерство на
земеделieto

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

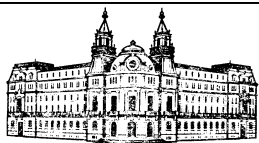
Стр.: 9 от 16

Източници на информация:

При изготвянето на Специфичните правила за избор на подходящо разположение на пчелините за производство на биологични пчелни продукти, са използвани: становища от МОСВ, от Център за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ), споделения опит на някои държави членки на Европейския съюз (Швеция, Латвия, Белгия, Словения, Германия, Чехия, Италия, Литва и Полша) и оценка на службите на Европейската Комисия (Ref. Ares(2022)570590 - 25/01/2022.) относно плана за действие на България, свързан с препоръка № 3 от одит DG (SANTE) 2019-6869 за оценка на системите за контрол на биологичното производство.

Във връзка с изискването за вида растителност и културите, от които медоносните пчели събират полен и/или нектар се използва Приложение № 1, което се основава на Таблица Д1: „Списък на основните селскостопански култури в Европа, потенциално посещавани от медоносните пчели за полен и/или за нектар. При земните и самотните пчели, когато това не е указано изрично реколтата може да бъде посетена както да полен така и за нектар“, което съдържа пълния списък на земеделски култури, които са атрактивни за пчелите. (Table D1: List of the main agricultural crops in Europe potentially visited by honey bees for pollen and/or for nectar. In bumblebees and solitary bees, when it is not specifically indicated, the crop can be visited both for pollen and nectar.) Таблица Д1 е част от Ръководство на Европейския орган по безопасност на храните (European food safety agency – EFSA) - „Ръководство за оценка на риска от продукти за растителна защита при пчели *Apis mellifera*, *Bombus* spp. и самотни пчели“ („Guidance on the risk assessment of plant protection products on bees *Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees“), достъпно на електронната страница на EFSA.

В Приложение № 1 към настоящите Правила е представена информация с характерните за Република България земеделски култури, които потенциално се посещават от медоносните пчели за полен и/или нектар.

Министерство на
земеделieto

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

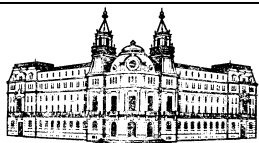
утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 10 от 16

Приложение № 1

**Таблица с характерните за Р. България земеделски култури, които потенциално се
посещават от медоносните пчели за полен и/или нектар**

Култура	Латинско наименование	Медоносни пчели		Земни пчели	Самотни пчели	Нектар извън цвета
		Полен	Нектар			
Анасон (*)	<i>Pimpinella anisum</i>	+	+	+ (2)	+	
Артишок (*)	<i>Cynara scolymus</i>	+	+	+ (2)	+	
Аспержи	<i>Asparagus officinalis</i>	+	+	+ (2)	+	
Бадем	<i>Prunus amygdalus</i> ; <i>P. communis</i> ; <i>Amygdalus communis</i>	+	+	+	+	
Бакла	<i>Vicia faba</i>	+	+	+	+	+
Бамя	<i>Abelmoschus esculentus</i> ; <i>Hibiscus esculentus</i>	+	+	+	+	+
Боб	<i>Phaseolus spp.</i>	+	+	+	+	+
Бобови фуражни за силаж (звездан, храстова детелина, кудзу, сесбания, еспарзета, сула)	<i>Lotus corniculatus</i> ; <i>Lespedeza spp.</i> ; <i>Pueraria lobata</i> ; <i>Sesbania spp.</i> ; <i>Onobrychis sativa</i> ; <i>Hedysarum coronarium</i> .	+	+	+	+	
Боровинка	<i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>V. corymbosum</i> , и др.	+	+	+	+	
Грах	<i>Pisum sativum</i> ; <i>P. arvense</i>	+	+	+	+	
Детелина	<i>Trifolium spp.</i>	+	+	+	+	
Диня	<i>Citrullus vulgaris</i>	+	+	+	+	
Домат	<i>Solanum lycopersicum</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Дървовиден бъз	<i>Sambucus nigra</i>	+	+	+ (2)	+	+
Дюля	<i>Cydonia oblonga</i> ; <i>C. vulgaris</i> ; <i>C. japonica</i>	+	+	+ (2)	+ (2)	
Елда	<i>Fagopyrum esculentum</i>	+	+	+ (2)	+	

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 11 от 16

Ечемик	<i>H. disticum</i> ; <i>H. hexasticum</i> ; <i>H. vulgare</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Захарно цвекло	<i>Beta vulgaris</i> var. <i>altissima</i> .	+ (1)	+	+ (2)	+	
Зеле (*)	<i>Brassica oleracea</i>	+	+	+	+	
Кайсия	<i>Prunus armeniaca</i>	+	+	+	+	+
Картофи	<i>Solanum tuberosum</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Карфиол и броколи (*)	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i> , subvarieties <i>cauliflora</i> and <i>cymosa</i>	+	+	+	+	
Касис	<i>Ribes nigrum</i> ; <i>R. rubrum</i>	+ (1)	+	+	+	
Кестен	<i>Castanea vesca</i> ; <i>C. vulgaris</i> ; <i>C. sativa</i>	+	+	+	+	
Киви	<i>Actinidia chinensis</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Ким (*)	<i>Illicium verum</i>	+	+	+ (2)	+	
Кимион (*)	<i>Cuminum cyminum</i>	+	+	+ (2)	+	
Коноп	<i>Cannabis sativa</i>	+	+ (1)	+ (2)	+ (2)	
Кориандър (*)	<i>Coriandrum sativum</i>	+	+	+ (2)	+	
Краставица	<i>Cucumis sativus</i>	+	+	+	+	
Круша	<i>Pyrus communis</i>	+	+	+	+	
Лен	<i>Linum usitatissimum</i>	+	+	+	+ (2)	
Лешник	<i>Corylus avellana</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Леща	<i>Lens esculenta</i>	+	+	+ (2)	+ (2)	+
Лоза	<i>Vitis vinifera</i>	+	+ (1)	+ (2)	+	
Лук (*)	<i>Allium cepa</i>	+	+	+ (2)	+	
Лупина	<i>Lupinus</i> spp.	+	+	+	+	
Люцерна	<i>Medicago sativa</i>	+ (1)	+	+	+	
Мак	<i>Papaver somniferum</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Малина	<i>Rubus idaeus</i>	+	+	+	+	
Маруля (*)	<i>Lactuca sativa</i>	+ (2)	не	+ (3)	+ (3)	
Мента	<i>Mentha piperita</i>	+	+	+ (2)	+	

Министерство на
земеделieto

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 12 от 16

Морков (*)	<i>Daucus carota</i>	+	+	+	+	
Нахут	<i>Cicer arietinum</i>	+	+	+	+	
Овес	<i>Avena sativa</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Орех	<i>Jugland regia</i>	+	+ (1)	+ (2)	+	
Ориз	<i>Oryza sativa</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Памук	<i>Gossypium</i> spp.:	+ (1)	+	+	+	+
Папуда	<i>Vigna unguiculata</i>	+ (1)	+	+ (2)	+	+
Патладжан	<i>Solanum melongena</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Пипер	<i>Capsicum frutescens</i> ; <i>Capsicum annuum</i>	+	+	+	+	
Праз (*)	<i>Allium porrum</i> ; <i>A. schoenoprasum</i>	+	+	+ (2)	+	
Праскова нектарина	<i>Prunus persica</i> ; <i>Amygdalus persica</i>	+	+	+	+	+
Пшеница	<i>Triticum aestivum</i> ; <i>T. durum</i> ; <i>T. spelta</i> .	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Пъпеш	<i>Cucumis melo</i>	+ (1)	+	+	+	
Райграс	<i>Lolium multiflorum</i> ; <i>L. perenne</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Райска ябълка	<i>Diospyros kaki</i> ; <i>D. virginiana</i>	+	+	+	+	
Рапица	<i>Brassica napus</i> var. <i>oleifera</i>	+	+	+	+	
Резене (*)	<i>Foeniculum vulgare</i>	+	+	+ (2)	+	
Рицина	<i>Ricinus communis</i>	+	+ (1)	+ (2)	+ (2)	+
Рожков	<i>Ceratonia siliqua</i>	+	+	+ (2)	+ (2)	
Ръж	<i>Secale cereale</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Ряпа (*)	<i>Brassica rapa</i> var. <i>Rapifera</i>	+	+	+	+	
Серадела	<i>Ornithopus sativus</i>	+	+	+ (2)	+ (2)	
Синап	<i>Brassica alba</i> ; <i>B. hirta</i> ; <i>Sinapis alba</i> ;	+	+	+	+	

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 13 от 16

	<i>Brassica nigra</i> ; <i>Sinapis nigra</i>					
Сладък корен	<i>Scorzonera hispanica</i>	+	+	+ (2)	+	
Слива и трънка	<i>Prunus domestica</i> ; <i>P. spinosa</i>	+	+	+	+	
Слънчоглед	<i>Helianthus annuus</i>	+	+	+	+	+
Смокиня	<i>Ficus carica</i>	не	не	не	не	
Сорго	<i>Sorghum guineense</i> ; <i>S. vulgare</i> ; <i>S. dura</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Соя	<i>Glycine soja</i>	+	+	+	+	
Спанак (*)	<i>Spinacia oleracea</i>	+ (1)	+ (1)	+ (2)	+ (2)	
Сусам	<i>Sesamum indicum</i>	+	+	+ (2)	+	+
Тиква вкл. тиквички	<i>Cucurbita</i> spp.	+ (1)	+	+ (2)	+	
Тритикале		+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Тютюн (*)	<i>Nicotiana tabacum</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Фий	<i>Vicia sativa</i>	+	+	+	+	+
Фуражни треви (полевица, ливадина, власатка, ежова главица и др.)	<i>Agrostis</i> spp.; <i>Poa</i> spp.; <i>Festuca glomerata</i> spp.; <i>Dactylis</i>	+ (4)	+ (4)	+ (4)	+ (4)	
Фъстък	<i>Arachis hypogaea</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Хмел	<i>Humulus lupulus</i>	+ (1)	не	+ (3)	+ (3)	
Хризантема	<i>Chrysanthemum cinerariifolium</i>	+	+ (1)	+ (2)	+ (2)	
Царевица	<i>Zea mays</i>	+	не	+ (3)	+ (3)	
Цариградско грозде	<i>Ribes uva-crispa</i>	+ (1)	+	+	+	
Цикория (*)	<i>Cichorium intybus</i> subsp. <i>sativum</i>	+	+	+	+	
Череша и вишна	<i>Prunus avium</i> ; <i>Cerasus avium</i>	+	+	+	+	
Чесън (*)	<i>Allium sativum</i>	+	+	+ (2)	+	
Ябълка	<i>Malus pumila</i> ;	+	+	+	+	

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 14 от 16

	<i>M. sylvestris</i> ; <i>M. communis</i>					
Ягода	<i>Fragaria</i> spp.	+	+	+	+	

Означения на отделните кодове:

(+) – растението се посещава;

(не) – растението не се посещава, защото не е атрактивно, или защото не произвежда полен или нектар, или нектарниците и/или тичинките не могат да бъдат достигнати от пчелите.

(*) - Тази култура се прибира обикновено преди цъфтеж.

(1) Тази култура се счита за слабо атрактивна за събиране на полен/нектар от пчелите, но събирането им не трябва да бъде изключвано поради някои противоположни съобщения. Данните трябва да се проверят.

За целите на настоящите Правила, се приема, че тези култури не се посещават от пчелите освен ако не са останали единствения източник на полен/нектар във фазата си на цъфтеж в радиус от 3 км от площадката на пчелина.

(2) Няма налична информация. Данни за изключване на използването на нектар и полен от пчелите трябва да се съберат.

(3) Тази култура не се посещава от пчели за нектар, но атрактивността на полена не може да бъде изключена. Данни за изключване на полена трябва да се съберат.

(4) Ако ливадата се състои от видове не включени в тази таблица се приема, че в нея присъстват атрактивни за пчелите растения. Ако ливадата се състои само от растения, включени в таблицата и те са постоянно косени преди цъфтеж, то ливадата се счита за неатрактивна за пчелите.

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 15 от 16

Приложение № 2
Използвани в СЕУ съкращения

Абревиатура	Описание
ЗЕМЕДЕЛСКИ ТИП ЗЕМИ	
НП	НЕУТОЧНЕНО ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ
ОЗ	ОБРАБОТВАЕМИ ЗЕМИ
ОП	ОРАНЖЕРИЙНИ ПЛОЩИ
ОД	Оризиса с диги
ТН	ТРАЙНИ НАСАЖДЕНИЯ
ЛН	Лозови насаждения
ОН	Овощни насаждения
ДТН	Други трайни насаждения
ОР	Разсадници
АТН	Амортизирани лозя и др. стари ТН
НМ	НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ДМ	Дворни места
КСТ	Крайселищни територии
МСГ	Маломерни семейни градини
ПМЛ	Пасища, мери и ливади
ЕПЛ	Естествени пасища и ливади
ГЛП	Горски ливади и пасища
ПЧ	Пчелини
СЗП	СМЕСЕНО ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ
НЕЗЕМЕДЕЛСКИ ТИП ЗЕМИ	
НОП	НЕОБРАБОТВАЕМИ ПЛОЩИ
ХЗТ	Храсти и затревени територии
ДОП	Дерета, оврази и промойни
ППП	Полски пътища, прокари и просеки
ГТ	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ
УТ	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ
ГС	Градски структури
ЗП	Застроени площи извън населени места
ЗОС	Зони за спорт и отдих

Министерство на
земеделието

**Специфични правила за избор на подходящо
разположение на пчелините за производство на
биологични пчелни продукти**

утвърдени със Заповед № РД 09-420/07.04.2023 г.
на министъра на земеделието

Стр.: 16 от 16

ГР	Гробища
АО	Археологически обекти и паметници
ВХВ	Каптажи и водохващания
ЕКИ	Енергийна и комуникационна инфраструктура
ПБГ	Полигони за борба с градушките
ВП	ВОДНИ ПЛОЩИ И ВЛАЖНИ ЗОНИ
РРК	Реки и речни корита
ЕЯБ	Езера, язовири и блата
К	Канали
ГВП	Гранични водни площи
ВЗ	Влажни зони
РИБ	Рибарници
НТ	НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ
КРТ	Кариери, открити рудници и табани
СХ	Сметища и хвостохранилища
ТИ	ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА
ПТН	Пътища с трайна настилка и прилежащи територии
ЖП	ЖП линии и прилежащи територии
ЛПТ	Летища и прилежащи територии
ГЕТ	ГОЛИ И ЕРОЗИРАЛИ ТЕРЕНИ
ПС	Пясъци, чакъли и голи скали
ОБР	Области с бедна растителност
ДТ	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ
МНП	Маломерни неземеделски площи
ГЛО	Групови линейни обекти (дефилета)
НЗП	ПЛОЩ С ДРУГО/НЕЗЕМЕДЕЛСКО/ ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ